

NUSKENDIMAI SUDARO DAUGIAU NEI 25 PROC. NETYČINIŲ TRAUMINIŲ MIRTIES PRIEŽASČIŲ TARP VISO PASAULIO VAIKŲ

Tarptautinė darbo grupė paskelbė naujas atvirų vandens telkinių saugos rekomendacijas

Nuskendimai sudaro didžiausią dalį mirties priežasčių dėl netyčinių traumų visose amžiaus grupėse. Pagal naujausią Pasaulio sveikatos organizacijos Vaikų traumų prevencijos pasaulinę ataskaitą, nuskendimai apytiksliai sudaro 28 proc. visų vaikų netyčinių trauminių mirties priežasčių.

Remiantis Ligų kontrolės centro ataskaita, Jungtinėse Amerikos Valstijose nuskendimai yra antroji pagal dažnumą vaikų netyčinių trauminių mirties priežasčių. Vašingtono valstijoje daugiau negu 70 proc. nuskendimų tarp vaikų įvyksta atviruose vandens telkiniuose: ežeruose, tvenkiniuose, upėse, vandenynuose. 15–24 metų vyrai yra didžiausia nuskendimų rizikos grupė. Ne mirtini skendimai pasitaiko penkis kartus dažniau, jie pavojingi tuo, kad gali sukelti ilgalaikį neįgalumą, įskaitant smegenų pažeidimą, atminties sutrikimą, gebėjimo mokytis sutrikdymus arba laikiną pagrindinių organizmo funkcijų praradimą.

Lietuvoje, Statistikos departamento duomenimis, 2009 m. atsitiktinai nuskendo 289 žmonės, iš jų septyni vaikai 1–4 m. amžiaus, šeši vaikai 5–9 m. amžiaus, devyni vaikai 10–14 m. amžiaus, dėl skendimų netekome keturiasdešimt keturių 15–24 m. amžiaus jaunuolių. Lietuvoje, kaip ir kitose pasaulio valstybėse, vyrai nuskęsta 5 kartus dažniau nei moterys. Lietuvoje per dešimt paskutinių metų (2000 m.–2009 m.) nuskendo 3581 žmogus, iš jų 2951 vyras.

2010 m. vasaros sezono metu (gegužės–liepos mėn.) Lietuvoje Baltijos jūroje nuskendo vienas poilsiautojas. Tuo metu Lietuvos upėse, ežeruose, tvenkiniuose nuo gegužės ištraukta per šimtą skenduolių. Nuo birželio 1 d. iki liepos 31 d. vien tik ugniagesiai gelbėtojai iš vandens telkinių ištraukė net 105 skenduolius, kai pernai per tą patį laikotarpį – 48. Pasak gelbėtojų, tokį nedidelį nuskendusiujų skaičių jūroje, kur, atrodytų, maudytis pavojingiau, lemia efektyvūs prevenciniai veiksmai, o didesnę 2010 m. nuskendusiujų žmonių skaičių nei pernai – oro sąlygos, kurios šiemet vasarą lėmė daugiau karštų dienų.

Kaip atsaką į minėtas ataskaitas ir statistinius duomenis, tarptautinė darbo grupė, sudaryta iš 18 skendimų prevencijos ekspertų iš 12 valstybių, parengė rekomendacijas, skirtas šeimoms ir asmenims, poilsiaujantiems prie atvirų vandens telkinių.

„Saugos prie vandens turėtų laikytis visos šeimos. Atviras vandens telkinys – didelės rizikos nuskęsti zona ir mes privalome aktyviai šviesti žmones, atkreipdami dėmesį į šį aktualų klausimą, – sako medicinos daktarė Linda Quan, viena iš darbo grupės vadovių ir Sietlo vaikų ligoninės greitosios medicinos pagalbos gydytoja. – Vietovės, kur yra upių, paplūdimių, ežerų – ypatingos skendimų rizikos vietos, bet vaikai gali nuskęsti ir vos kelių colių gylio vandenyje, todėl visi turi gauti šią informaciją.“

Rekomendacijose pabrėžiama plaukimo, saugos įgūdžių vandenyje ir sugebėjimo išgyventi svarba visiems. Pateikiami patarimai atsakingiems už vaikus ir kitiems asmenims, poilsiaujantiems atviruose vandens telkiniuose.

„Šeimos ir pavieniai žmonės migruoja arba keliauja po kitas šalis. Mes siekėme sukurti konkrečias rekomendacijas, naudingas abiems šioms žmonių grupėms, kuriomis galima būtų vadovautis esant arti atvirų vandens telkinių“, – sako dr. Kevinas Moranas, vienas iš darbo grupės vadovų, Ouklendo universiteto fakulteto narys.

Darbo grupė rekomenduoja būti saugiems ir apsaugoti kitus, laikantis šių rekomendacijų:

Saugok save

- Išmokite plaukti ir vandenyje reikalingų saugos įgūdžių.
- Niekada neplaukiokite vieni.
- Visada paisykite saugos ženklų ir vėliavos įspėjimų.
- Niekada neikite į vandenį pavartoję alkoholio.
- Išmokite, kaip ir kada naudotis gelbėjimosi liemene.
- Plaukiokite tik gelbėtojų prižiūrimose vietose.
- Ruošdamiesi prie vandens telkinio, pasidomėkite orų prognoze ir vandens telkinio sąlygomis.
- Į seklių ar nepažįstamą vandens telkinį pradžioje visada briskite, o ne šokite ar nerkite.

Saugok kitus

- Padėkite ir paskatinkite kitus, ypač vaikus, išmokti plaukti ir saugos vandenyje įgūdžių.
- Plaukiokite tik gelbėtojų prižiūrimose vietose.
- Paaiškindite kitiems saugos vandenyje taisykles.
- Visada nepertraukiamai ir iš arti stebėkite prižiūrimą vaiką, esantį vandenyje ar šalia vandens.
- Naudokitės gelbėjimosi liemene, ypač kartu su vaikais ar prastais plaukikais.
- Išmokite, kaip suteikti pirmąją pagalbą ir gaivinimo pagrindų.
- Išmokite saugių skęstančiųjų gelbėjimo būdų, nekeliančių pavojaus jums.
- Paisykite saugos ženklų ir vėliavos įspėjimų.

Planuodami poilsį ir rūpindamiesi savo ir kitų saugumu, visi gali mėgautis laisvalaikiu prie atvirų vandens telkinių. Daugiau informacijos apie saugą vandenyje bei skendimų prevenciją galima rasti čia:

www.seattlechildrens.org/dp/

www.usa.safekids.org/

www.cdc.gov/HomeandRecreationalSafety/Water-Safety/waterinjuries-factsheet.htm

<http://www.ilsf.org/index.php?q=about/drowning.htm>

http://www.who.int/entity/violence_injury_prevention/child/injury/world_report/report/en/index.html

Darbo grupės vadovai: L. Quan (JAV), K. Moran (Naujoji Zelandija), E. Bennett (JAV). Nariai: S. Beerman (Kanada), J. Bierens (Olandija), B. C. Brewster (JAV), J. Connelly (Airija), N. Farmer (Australija), R. Franklin (Australija), P. George (Australija), J. Kania (Kenia), B. Matthews (Australija), A. Rahman (Bangladešas), R. Stallman (Norvegija), T. Stanley (Naujoji Zelandija), D. Szpilman (Brazilija), R. M. K. Tan (Singapūras), M. Tipton (JK). Sekretoriatas: M. Tansik (JAV).

Informaciją spaudai parengė Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centro Neinfekcinių ligų profilaktikos skyriaus vedėja A. Laukaitienė